

Prehospital akutsjukvård vid trauma

Prehospital Care of Patients with Trauma

8 högskolepoäng

8 credits

Ladokkod: 62MP01

Version: 4.0

Fastställt av: Utbildningsutskottet 2013-10-25

Gäller från: HT 2013

Nivå: Avancerad nivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Medicinsk vetenskap (A1N)

Utbildningsområde: Medicin

Ämnesgrupp: Medicin

Förkunskapskrav:

- Sjuksköterskeutbildning, 180 hp, enligt 2007 års studieordning eller
- Sjuksköterskeutbildning, 120 p, enligt 1993 års studieordning, innefattande ett självständigt arbete på 10 poäng eller
- Äldre sjuksköterskeutbildning och kandidatexamen inom vårdvetenskap/omvårdnad.

Därutöver krävs

- Svensk legitimation som sjuksköterska och
- 1 års yrkeslivserfarenhet som sjuksköterska (heltid)

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

I kursen fokuseras på patofysiologi, kinematik och smärtlindring vid olika former av trauma. Kursen behandlar metoder för primär och sekundär bedömning samt prioritering, åtgärder och utvärdering i samband med prehospital vård av traumapatienter. Moment som ingår är losstagnation av traumapatient, säkerhetsfrågor vid skadeplatsarbete, ambulanstransport och kamratstöd vid svåra händelser. Vidare behandlas evidensbaserad forskning inom traumavård.

Mål

Kunskap och förståelse

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- analysera och värdera evidensbaserad forskning inom traumavård,
- identifiera och värdera livshotande tillstånd orsakade av trauma,
- analysera och värdera omvårdnadsbehov samt prioritera rätt vårdnivå,
- förklara och värdera triagemodeller för vård vid stor olycka och katastrof,
- förklara de vanligaste skademekanismerna vid trauma,
- analysera och värdera de bakomliggande patofysiologiska förändringarna vid trauma,
- värdera och förklara principerna för prehospital smärtlindring,
- redogöra för de psykologiska effekter som svåra händelser innebär samt behovet av kamratstöd,
- redogöra för de lagar, författningar och säkerhetsbestämmelser som reglerar hantering av medicinteknisk utrustning i samband med trauma.

Färdighet och förmåga

Efter avslutad kurs ska studenten kunna analysera komplexa frågeställningar, formulera bedömningar och ha handlingsberedskap avseende

- evidensbaserad forskning och resultatens betydelse för omhändertagande av traumapatienter,
- prioriteringsordningen för planerade åtgärder,
- tillämpning av triagemodeller och andra katastrofmedicinska principer,
- gas- och ellära,
- metoder för primär och sekundär bedömning för prehospitalt traumaomhändertagande,
- användning av olika hjälpmedel vid prehospital vård av traumapatienter,
- metoder för losstagnation av traumapatienter,
- metoder för utvärdering av sjuksköterskans prehospitala omvårdnad av traumapatienter,
- säkerhet på skadeplats och i samband med ambulanstransport.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter avslutad kurs ska studenten kunna

- reflektera över ambulanssjuksköterskans förhållningssätt samt betydelsen av ett värdigt bemötande,
- identifiera och analysera etiska dilemman och etiska frågeställningar.

Undervisningsformer

Undervisningen består av följande moment:

Kursintroduktion, föreläsningar och seminarier. I kursen ingår även grupparbeten, enskilt arbete och övningar.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Kursen examineras genom följande examinationsmoment

- Individuell skriftlig tentamen
- Individuell klinisk examination
- Seminarium

Obligatoriska moment

- Kursintroduktion
- Övning 1, Övning 2 och Övning 3

Studenten har rätt till fem tentamenstillfällen, varav tre tillfällen inom kursens ram och ytterligare två inom ett år. Student som underkänts två gånger i prov, har rätt att hos Utbildningsutskottet begära byte av examinator. Begäran skall vara skriftlig. Se högskolans riktlinjer för rättssäker examination samt institutionsspecifika riktlinjer för rättssäker examination på HBs respektive VHBs hemsida.

Katastrofmedicinsk examination arrangeras en gång inom ramen av kursen på grund av den organisatoriska omfattningen och ekonomiska kostnaden av arrangemanget.

Betyg grundas på en samlad bedömning av studentens kunskaper och färdigheter. Betyg bestäms av särskilt utsedd lärare (examinator) (Högskoleförordningen, 6 kap 18-19 §§).

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Kursutvärdering i relation till kursens mål genomförs. Resultatet av utvärderingen granskas av ämnes- och utbildningsansvariga och en kursrapport publiceras på institutionens hemsida.

Studenter har rätt att vara representerade i institutionens beredande och beslutande organ.

Övrigt

Obligatorisk kurs i *Specialistsjuksköterskeutbildning med inriktning mot ambulanssjukvård, 60 hp*. Kursen kan läsas som fristående kurs.

Plagiatkontroll

Alla skriftliga examinationer genomgår plagiatkontroll.

Bilaga: Litteraturlista för Prehospital akutsjukvård vid trauma (62MP01)

Lynch, V. (2006). *Forensic Nursing*. St. Louise, MO: Elsevier Mosby. Valda delar, ca 100 s.

Michel, P.-O. (Red.). (2010). *Psykotraumatologi: Bedömning, bemötande och behandling av stresstillstånd*. Lund: Studentlitteratur. Valda delar, ca 100 s.

National Association of Emergency Medical Technicians (U.S.). Prehospital Trauma Life Support Committee. (2003). *PHTLS. Basic and advanced prehospital trauma life support*. (5th ed.). St. Louis, MO: Mosby, inc. Valda delar, ca 100 s.

Polit, D. F. & Beck, C. T. (2012). *Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice*. (9.ed.) Philadelphia : Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins. 802 s.

Rüter, A., Nilsson, H. & Vikström, T. (2006). *Sjukvårdsledning vid olycka och katastrof: från skadeplats till vårdplats*. Lund: Studentlitteratur. 102 s.

Scandinavian Networking Group for Trauma and Emergency Management (SCANTEM). *Scandinavian Guidelines in Massive Bleeding*. 47 s.

Hämtad 2010-07-06 på <http://scantem.org/misc/pdf/guidelines240307.pdf>

Soreide, E. & Grande, C. (Eds.). (2001). *Prehospital trauma care*. New York: Marcel Dekker, inc. Valda delar, ca 200 s.

Suserud, B-O. & Svensson, L. (red). (2009). *Prehospital akutsjukvård*. Stockholm: Liber. Valda delar, ca 100 s.

Artiklar

Berlac, P., Hyldmo, K., Kongstad, P., Kurola, J., Nakstad, A.R., & Sandberg, M. (2008). Pre-hospital airway management: Guidelines from a task force from the Scandinavian Society For Anaesthesiology and Intensive Care Medicine. *Acta Anaesthesiologica Scandinavica*, 52(7): 897-907. 11 s.

Blake, W.E., Stillman, B.C., Eizenberg, N., Briggs, C., & McMeeken, J.M. (2002). The position of the spine in the recovery position – an experimental comparison between the lateral recovery position and the modified HAINES position. *Resuscitation*, 53(3), 289-297. 8 s.

Blake, W., Stillman, B., Eizenberg, N., Briggs, C., & McMeeken, J. (2001). The position of the spine in the lateral recovery position: It is optimal? *Prehospital and Disaster Medicine*. 6 s.

Del Rossi, G., Rechtime, G.R. Conrad, B.P., & Horodyski, M. (2010). Are scoop stretchers suitable for use on spine-injured patients? *American Journal of Emergency Medicine*, 28(7), 751-756. 6 s.

Haut, E.R. et al. (2010). Spine Immobilization in Penetrating Trauma: More Harm Than Good? *Journal of Trauma-Injury Infection & Critical Care*, 68(1), 115-121. 7 s.

Juul, N., Sollid, S., Sundstrom, T., Kock-Jensen, C., Eskesen, V., Bellander, B.M., Wester, K., & Romner, B. (2008). Skandinaviske kliniske retningslinjer for præhospital behandling af patienter med svære hovedtraumer. *Ugeskrift Laeger*, 170(26), 2337-2341 4 s.

Lynn, W., Cooper, M.S., & Chambers, R.M. (2000). Prehospital use of analgesia for suspected extremity fractures. *Prehospital Emergency Care*, 4(3), 205-208. 4 s.

Talving, P., Pålstedt, J., & Riddez, L. (2005). Prehospital management and fluid resuscitation in hypotensive trauma patients. *Prehospital and Disaster Medicine*, 20(4), 228-234. 7 s.

Därutöver kan ytterligare artiklar, forskningsrapporter och annat material tillkomma.

2011-09-15 ABR, MHW, BOS, AJO